

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор Класичного приватного університету,
голова приймальної комісії
 ОГАРЕНКО В.М.
«*18*» *лютого* _____ 2014 р.

ПРОГРАМА

фахового випробування

8.03050301

Міжнародна економіка

(шифр)

(назва спеціальності)

освітньо-кваліфікаційний рівень – “ магістр ”

Запоріжжя, 2014

Затверджено на засіданні кафедри маркетингу та міжнародної економіки,
протокол № 7 від 5 лютого 2014 р.

Затверджено на засіданні Вченої ради
Інституту економіки
протокол № 11 від 19 лютого 2014 р.

Укладачі: В.Л. Корінєв, д.е.н., проф.

В.В. Томарева-Патлахова, к.е.н., доц.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

II. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

IV. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета фахового випробування у формі усного екзамену для спеціальності 8.03050301 “Міжнародна економіка” є визначення успішності засвоєння вступниками теоретичних знань, їх системності, рівня володіння й оперування основними категоріями та поняттями з міжнародної економіки, розуміння економічного змісту міжнародної економіки та зовнішньоекономічної діяльності.

Фахове випробування проводиться у формі усного екзамену з дисциплін, знання з яких є базовими для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістра. Відповідь вступники фіксують письмово на аркуші усної відповіді на вступному випробуванні зі штампом Приймальної комісії. Фахове випробування проводиться за екзаменаційним білетом, який містить три теоретичних питання. Тривалість фахового випробування 1 година.

Вимоги до підготовки вступника:

Вступники мають **знати**:

- основні поняття і категорії з наведених дисциплін;
- теоретичні основи міжнародної економіки та міжнародної економічної діяльності;
- соціально-економічні закономірності та принципи міжнародної економіки та міжнародної економічної діяльності.

вміти:

- ефективно використовувати економічну інформацію в управлінні міжнародною економічною діяльністю;
- виявляти резерви підвищення ефективності міжнародної економічної діяльності;
- приймати економічно обґрунтовані рішення з маркетингових, фінансових та інших питань в галузі сучасної міжнародної ринкової економіки.

Оцінювання знань вступників відбувається на підставі таких **критеріїв**:

- правильність відповідей (вірне, чітке, послідовне і достатньо глибоке викладення ідей, понять, фактів тощо);
- ступінь усвідомлення матеріалу та самостійність міркувань;
- уміння користуватися та застосовувати теоретичні знання, наукову термінологію.

На фахове випробування виносяться теоретичні питання з дисциплін:

- міжнародні фінанси;
- міжнародний маркетинг;
- міжнародна економічна діяльність України.

Підготовку до фахового випробування з кожної дисципліни слід починати з повторення програми курсу, в якій визначається обсяг необхідних знань.

Для складання фахового випробування рекомендується дотримуватися такої **послідовності**:

1. Дати загальну характеристику явища чи процесу у сфері міжнародної економіки, назвати нормативні документи, що регулюють відносини в конкретній сфері.

2. Розкрити економічний зміст явища чи процесу у сфері міжнародної економіки.

3. У відповіді має бути розкрита не тільки сутність питання, а й пропозиції та рекомендації щодо можливості вдосконалення питання.

II. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

МІЖНАРОДНІ ФІНАНСИ

Тема 1. Система міжнародних фінансів

Предмет вивчення науки про міжнародні фінанси. Чинники становлення та розвитку міжнародних фінансів. Функції міжнародних фінансів. Світове фінансове середовище та його взаємозв'язок зі світовим економічним середовищем. Глобалізація фінансового ринку і фінансова революція. Фінансова інновація: фінансові інструменти та технології. Суб'єкти міжнародних фінансів та їх характеристика.

Тема 2. Світова валютно-фінансова система та етапи її еволюції

Поняття валютних відносин та валютна система. Світова валютна система та етапи її розвитку. Система золотого стандарту. Основні риси Бреттон-Вудської валютної системи та причини її відміни. Ямайська валютна система. Діяльність Міжнародного валютного фонду та Світового банку в регулюванні світової валютної системи.

Тема 3. Світовий фінансовий ринок та його структура

Міжнародний фінансовий ринок, його структура. Структура, види та учасники валютного ринку. Поняття обмінного валютного курсу й види їх котирування. Сутність, форми та основні інструменти валютної політики держави. Вплив валютної політики на економічний розвиток країни. Валютна політика та валютні інтервенції.

Тема 4. Валютні ринки та валютні операції

Валютні операції "спот" та "форвард". Ф'ючерсні контракти. Валютний арбітраж і спекуляції на світових валютних ринках. Фактори, що впливають на валютний курс. Сутність і види валютних опціонів. Валютні свопи. Вплив грошової маси, платіжного балансу, інфляції, відсоткових ставок, зростання валового національного продукту на формування валютного курсу.

Тема 5. Міжнародний фондовий ринок

Міжнародний фондовий ринок. Міжнародний ринок облігацій. Ринок цінних паперів та класифікація цінних паперів. Сутність та види інститутів спільного інвестування. Венчурне фінансування. Основні характеристики ринку євробондів.

Тема 6. Фінанси транснаціональних компаній

ТНК, їхні фінанси і фінансова політика. Пряме зарубіжне інвестування. Особливості фінансування діяльності ТНК.

Мотивація прямого зарубіжного інвестування ТНК. Зарубіжні підрозділи ТНК: форми, джерела та параметри їх фінансування. Взаємовідносини філій ТНК з головною фірмою. Фінансові зв'язки системи

ТНК. Управління грошовими переказами ТНК, або міжнародна система управління готівкою. Контроль та регулювання міжнародних грошових операцій, управління фінансовою діяльністю.

Сутність, види та стратегія управління валютними ризиками. Декомпозиція ризику ТНК. Стратегії та механізми підвищення ефективності контролю і регулювання грошових операцій. Оподаткування міжнародної діяльності ТНК. Валютні ризики потенційних збитків ТНК. Види валютних ризиків: трансляційний, транзакційний, операційний. Управління ризиками потенційних збитків. Фінансові аспекти інвестиційних рішень.

Тема 7. Міжнародні розрахунки та їх організаційні засади

Організаційні засади міжнародних розрахунків. Роль банків у міжнародних розрахунках. Уніфікація міжнародних розрахунків. Види міжнародних розрахунків. Комплексна система розрахунків у міжнародній торгівлі. Поняття платіжного балансу, його призначення і структура. Баланс поточних операцій. Баланс руху капіталів. Торговий баланс як складова частина поточних операцій. Класифікація статей платіжного балансу за методикою Міжнародного валютного фонду (МВФ). Платіжні кризи та заходи корегування платіжних балансів.

Тема 8. Заборгованість у системі міжнародних фінансів

Основні функції міжнародних фінансових інститутів у регулюванні валютно-фінансових відносин на міжнародному рівні. Причини та фактори заборгованості в системі міжнародних фінансів. Зовнішня заборгованість країни. Реструктуризація боргів. Лондонський та Паризький клуби кредиторів. Валютна політика в Україні. Платіжний баланс та зовнішня заборгованість України.

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ

Тема 1. Сутність і особливості міжнародної економічної діяльності

Сутність міжнародної економічної діяльності. Предмет та об'єкт міжнародної економічної діяльності. Роль міжнародної економічної діяльності для національного господарства. Вплив міжнародної економічної діяльності на національне господарство України. Факторні передумови міжнародної економічної діяльності України. Ступінь відкритості української економіки.

Тема 2. Суб'єкти міжнародних економічних операцій в Україні

Рівні участі України у світовому господарстві та міжнародному ринку. Критерії класифікації суб'єктів міжнародної економічної діяльності. Рівні міжнародної економічної діяльності України. Законодавча регламентація діяльності суб'єктів міжнародної економічної діяльності в Україні.

Мікроекономічний, макроекономічний, між- або наддержавний рівень суб'єктності в нових ринкових економіках.

Тема 3. Експорт й імпорт товарів України

Географічна і товарна структури міжнародної торгівлі товарами України. Експортна діяльність українських товаровиробників у макро- та мікроекономічному вимірах. Структура експорту. Нарощування експортного потенціалу як фактор економічного розвитку та структурної реформи в Україні.

Імпортна політика: загальні цілі та актуальні проблеми України. Структура імпорту. Основні напрями оптимізації імпорту в Україні. Реекспорт та реімпорт. Особливості реекспорту та реімпорту в країнах з новою ринковою економікою. Прямі та опосередковані експортно-імпортні операції українських суб'єктів.

Тема 4. Міжнародна торгівля послугами в Україні

Географічна і товарна структури міжнародної торгівлі послугами України. Види міжнародних послуг та їх класифікація з нормативною базою. Розвиток міжнародного ринку послуг в Україні. Особливості становлення ринку послуг у відкритій економіці України.

Науково-технічний прогрес як структуроутворюючий чинник розвитку сфери міжнародних послуг в Україні. Інформаційні послуги як динамізуючий фактор міжнародної економічної діяльності України. Особливості здійснення факторних і нефакторних послуг України на зовнішньому ринку торгівлі послугами. Зовнішня торгівля страховими послугами в міжнародній економічній діяльності України. Розвиток інфраструктури страхових послуг в Україні.

Тема 5. Міжнародні інвестиційні, валютно-кредитні відносини України

Види та форми іноземних інвестицій в Україні. Пряме та портфельне іноземне інвестування України. Пряме та портфельне зарубіжне інвестування Україною. Система регулювання іноземного інвестування в Україні. Діяльність підприємств з іноземними інвестиціями в Україні та за її межами. Інвестиційний клімат в Україні. Бізнес-середовище в Україні: виклики для іноземних інвесторів. Механізм державних гарантій щодо іноземних інвестицій в Україні.

Система міжнародних розрахунків. Форми міжнародних розрахунків згідно з законодавством України. Фактори впливу на міжнародні розрахунки в Україні. Механізм міжнародних розрахунків по інкасо в Україні. Механізм міжнародних розрахунків по акредитивам в Україні. Використання системи СВІФТ у міжнародних розрахунках резидентами і нерезидентами країни.

Тема 6. Україна на світових ринках праці та міжнародна трудова міграція

Класифікація складових, факторів та видів міжнародної міграції. Причини міжнародної міграції робочої сили в Україні. Економічні та неекономічні фактори міжнародної міграції в Україні. Аналіз наслідків міжнародної міграції на ринку праці України. Сучасна еміграційна політика розвинутих країн та країн, що розвиваються. Політика стимулювання рееміграції в Україні.

Тема 7. Міжнародний трансфер технологій та інноваційна політика в системі пріоритетів міжнародної економічної діяльності України

Міжнародний рух технологій: предмет та сучасні тенденції. Інструменти науково-технічного регулювання у відкритій економіці. Інформатизація як визначальний фактор моделі міжнародного співробітництва.

Участь України на міжнародному ринку технологій. Технополіси і технопарки в стратегії розвитку відкритої економіки України. Макроекономічна політика України в контексті сучасного НТП. Технологічні стратегії у відкритій економіці України.

Тема 8. Україна у світових інтеграційних процесах

Головні сучасні середньострокові та довгострокові інтеграційні пріоритети України. Інтеграційно-дезінтеграційні контрверсії СНД: на шляху від “розлучення” до співіснування. Режими співробітництва з країнами СНД. Зона вільної торгівлі в рамках СНД. Проблема участі України у митному союзі держав СНД: оцінка доцільності.

Передумови, задачі та умови європейської інтеграції України. Розвиток торговельно-економічних зв'язків з країнами Європи. Правові засади співробітництва України з ЄС. Україна у системі єврорегіонів.

Чорноморське економічне співробітництво: сутність проекту. Напрями співробітництва в рамках ОЧЕС в контексті геополітичних альтернатив України. ОЧЕС у вимірах глобальних стратегій України. Участь України у системі глобального економічного розвитку та економічної безпеки.

МІЖНАРОДНИЙ МАРКЕТИНГ

Тема 1. Теоретичні засади міжнародного маркетингу

Умови та чинники виникнення міжнародного маркетингу. «Місцева» та «глобальна економіки». Суб'єкти міжнародного маркетингу. Стадії інтернаціоналізації діяльності фірми. Спільні риси та відмінності внутрішнього та міжнародного маркетингу. Комплекс проблем міжнародного маркетингу. Задачі міжнародного маркетингу.

Типи маркетингу та форми міжнародного маркетингу. Цілі та етапи міжнародного маркетингового планування. Аналітичні підходи до стратегічного планування.

Тема 2. Міжнародне маркетингове середовище

Сутність, види та цілі вивчення міжнародного бізнес середовища. Фактори зарубіжного середовища. Сутність і структура міжнародного економічного середовища. Загальна характеристика типу економічної системи та моделі ринкової економіки.

Соціально-культурні фактори, культурні фактори, людські фактори. Склад та вплив елементів соціально-культурного бізнес-середовища на міжнародний маркетинг. Логіко-структурна схема дослідження політико-правового середовища. Методи визначення політичного ризику. Стратегії зменшення політичних ризиків у міжнародній маркетинговій діяльності.

Тема 3. Міжнародні маркетингові дослідження

Сутність процесу міжнародних маркетингових досліджень. Задачі міжнародних маркетингових досліджень. Специфіка та труднощі маркетингових досліджень. Цілі міжнародних маркетингових досліджень. Етапи і стадії проведення міжнародного маркетингового дослідження. Методи аналізу маркетингової інформації: регресійний, дисперсійний, дискретний, факторний, кластерний. Типи міжнародних маркетингових досліджень.

Поняття та показники міжнародної кон'юнктури. Методи прогнозування міжнародної кон'юнктури. Міжнародні маркетингові дослідження в мережі Інтернет. Джерела вторинної інформації.

Тема 4. Вибір закордонних ринків і моделі виходу фірми на зовнішній ринок

Сучасні підходи до вибору зарубіжних ринків. Особливості вибору зарубіжних ринків на різних стадіях інтернаціоналізації діяльності фірми. Сутність сегментації зарубіжних ринків. Ознаки сегментації ринків. Підходи до сегментації. Вибір цільового ринку.

Етапи виходу на зарубіжні ринки. Моделі виходу на зовнішній ринок. Чинники вибору моделі присутності за кордоном. Переваги й недоліки форми виходу на зовнішній ринок.

Тема 5. Міжнародний маркетинговий комплекс: товарна політика

Глобальні маркетингові стратегії. Бенчмаркінг. Конкурентні стратегії. Міжнародні товарні стратегії. Експортна товарна стратегія, стратегія адаптації продукції, стратегія нових винаходів, стратегія припинення виробництва товарів. Стандартизація чи адаптація в залежності від фізичних характеристик продуктів-товарів.

Тема 6. Міжнародні канали розподілу

Особливості організації товароруку на міжнародних ринках. Задачі збутової політики. Канали розповсюдження у міжнародному маркетингу. Методи збуту у міжнародному маркетингу. Вибір посередників.

Тема 7. Міжнародні маркетингові комунікації

Комунікаційна політика у системі бізнес-взаємодії. Структура комплексу маркетингових комунікацій. Етапи маркетингових комунікацій. Методи стимулювання збуту. Особливості проведення міжнародної рекламної кампанії. Роль публік рилейшнз у формуванні іміджу компанії. Роль брендингу в просуванні товарів.

Тема 8. Міжнародна цінова політика

Цінові стратегії на міжнародному ринку. Процес розробки цінової політики підприємства. Ціноутворення у міжнародному маркетингу. Особливості встановлення експортних цін.

Тема 9. Сучасні проблеми та тенденції розвитку міжнародного маркетингу

Типи організаційних структур управління міжнародним маркетингом. Чинники вибору адекватної організаційної структури управління міжнародною маркетинговою діяльністю. Контроль за міжнародною маркетинговою діяльністю. Сучасні тенденції розвитку міжнародного маркетингу.

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

1. Для навчання до Інституту економіки Класичного приватного університету за освітньо-кваліфікаційним рівнем „магістр” приймаються випускники КПУ поточного року, випускники попередніх років та випускники інших навчальних закладів, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень „бакалавр/спеціаліст” за відповідним напрямом підготовки та спеціальністю незалежно від джерел фінансування та форми навчання на конкурсній основі у разі подання заяви про вступ у терміни, які встановлені приймальною комісією.

2. Фахові вступні випробування на навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем „магістр” проводяться у терміни, встановлені Правилами прийому до КПУ за програмою для проведення фахового випробування у формі усного екзамену на рівні магістра для спеціальності 8.03050301 «Міжнародна економіка».

3. Фахові випробування проводяться українською мовою. Екзаменаційний білет усного фахового вступного випробування містить три питання. Відповіді на питання повинні бути чіткими, послідовними і логічними.

4. Тривалість випробування – одна година (60 хвилин). Кожне питання оцінюється окремо від 5 до 2 балів (незадовільно, задовільно, добре, відмінно). Підсумкова оцінка виводиться як середньоарифметичне, що округляється до цілого. Мінімальний середній бал підсумкової оцінки, що дозволяє брати участь у конкурсі, – три бали.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

<i>Бали</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
«5» (відмінно)	Оцінюється відповідь, якщо вступник здатен переносити знання попередніх рівнів на вирішення нестандартних завдань та виробляти нові знання, творче використовує додаткову літературу, самостійно одержує та оперує інформацією, опублікованою в періодичних виданнях. Вступник вміє аналізувати, порівнювати, узагальнювати, абстрагувати і конкретизувати, класифікувати і систематизувати матеріал.
«4» (добре)	Оцінюється відповідь, якщо викладена суть теоретичного питання, показане глибоке розуміння явищ і проблем, відповідь аргументована, зроблені належні висновки.
«3» (задовільно)	Оцінюється відповідь, якщо: поверхово викладена суть теоретичного питання й/або зроблені значні помилки; відсутня логіка у викладі матеріалу, є неточності, відсутній цифровий матеріал, не наведено жодного з прикладів; не засвоєно основний термінологічний апарат. Крім того, вступник не може виходити за межі вивченого матеріалу, наводити свої власні приклади чи міркування.
«2» (незадовільно)	Оцінюється відповідь, якщо: вступник дає не повну відповідь на поставлене питання, відсутня логіка у викладі матеріалу, не наведено жодного з прикладів; не засвоєно основний термінологічний апарат.

IV. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основні

1. Азарян Е.М. Международный маркетинг: учеб. пособие / Е.М. Азарян– Х: Студцентр, 2003. – 202 с.
2. Боринець С.Я. Міжнародні фінанси : навч. посібник / С.Я. Боринець. – К. : Знання, 2006. – 494 с.
3. Герчикова И.Н. Международные экономические организации / И.Н. Герчикова. – М. : Консалтбанк, 2001. – 621 с.
4. Гоголь Г.П. Міжнародний маркетинг: навч. посібник / Г.П. Гоголь. – Львів: «Львівська політехніка», 2004. – 148 с.
5. Дахно І.І. Міжнародна торгівля: навч. посібник / І.І. Дахно. – К.: МАУП, 2003. – 296 с.
6. Жук М.В. Комерційні відносини України: організація зовнішньої торгівлі: підручник / М.В. Жук. – Чернівці: Рута, 2004. – 560 с.
7. Каніщенко О.Л. Міжнародний маркетинг: теорія і господарські ситуації : навч. посібник / О.Л. Каніщенко. – К. : Політехніка, 2007. – 152 с.
8. Корінев В.Л. Міжнародний маркетинг : навч. посібник / [Корінев В.Л., Кулішов В.В., Одягайло Б.М., Олійник І.В., Сазонець О.М.] ; за заг. ред. В.В. Кулішова. – Львів : Магнолія, 2011. – 384 с.
9. Лук'яненко Д.Г. Міжнародна інвестиційна діяльність: підручник / Д.Г. Лук'яненко, Б.В. Губський, О.М. Мозговий. – К. : КНЕУ, 2003. – 387 с.
10. Новицький В.Є. Міжнародна економічна діяльність України: підручник / В.Є. Новицький. – К.: КНЕУ, 2003. – 948 с.
11. Осики С.Г., П'ятницький В.Т. Світова організація торгівлі: Підручник. – 2-е вид., перероб. і доп. / С.Г. Осики, В.Т. П'ятницький. – К.: К.І.С., 2004. – 516 с.
12. Рокоча В.В. Міжнародна економіка: навчальний посібник: у 2 кн. / В.В. Рокоча. – К. : Таксон, 2000. – 387 с.
13. Руденко Л.В. Міжнародні кредитно-розрахункові і валютні операції: підручник / Л.В. Руденко. – К.: ЦУЛ, 2003. – 616 с.
14. Семенов Г.А. Международные экономические отношения: анализ состояния, реалии и проблемы: учеб. пособие / Г.А. Семенов, М.А. Панкова. – Запорожье: ЗГИА, 2002. – 308 с.
15. Фомишин С.В. Международные экономические отношения на рубеже тысячелетий: учеб. пособие / С.В. Фомишин. – Херсон : Олди-плюс, 2002. – 560 с.
16. Фомішин С.В. Правові основи міжнародної економічної діяльності : навч. посіб. / С.В. Фомішин, І.Д. Шутак. – К. : Кондор, 2009. – 454 с.
17. Шевчук О.Б. Глобально-інформаційна економіка та синергетичний підхід до її дослідження / О.Б. Шевчук. – К. : Фенікс, 2004. – 112 с.

Додаткові

18. Белорус О.Г. Глобальные трансформации и стратегии развития: монография / О.Г. Белорус, Д.Г. Лукьяненко и др. – К. : Ориане, 2000. – 424с.
19. Білорус О. Г. Менеджмент: конкурентоздатність і ефективність / О. Г. Білорус, Є. Г. Панченко. — К. : Знання, 2005. – 48 с.
20. Гіл, Чарлз В.Л. Міжнародний бізнес: Конкуренція на глобальному ринку: пер. з англ. / В.Л. Чарлз Гіл. – К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. – 856 с.
21. Грачев Ю.Н. Внешнеэкономическая деятельность. Организация и техника внешнеторговых операций: учебно-практическое пособие / Грачев Ю.Н.. – М.: ЗАО «Бизнес-школа», 2001. – 592 с.
22. Громова Н.М. Внешнеторговый контракт. Contracts in Foreign Trade: учебное пособие / Н.М. Громова. – М.: Юристь, 2000. – 141 с.
23. Губський Б.В. Інвестиційні процеси в глобальному середовищі / Б.В. Губський. – К.: Наук. Думка, 1998. –186 с.
24. Диденко Н.И. Основы международного маркетинга / Н.И. Диденко, В.В. Самохвалов. – СПб.: Политехника, 2000. – 182 с.
25. Ливенцев Н.Н. Международное движение капитала (Инвестиционная политика зарубежных стран) / Н.Н. Ливенцев. – М. : Экономист, 2004. – 368 с.
26. Луцій О.П. Міжнародний маркетинг / О.П. Луцій. – К.: Європ. ун-т фінансів, інформ. систем, менеджм. і бізнесу, 2000. – 45 с.
27. Макогон Ю.В. Международный менеджмент: Курс лекций / Ю.В. Макогон, Т.В. Орехова. – Донецк: Дон НУ, 2003. – 277с.
28. Международный маркетинг: учеб. пособие / под ред. Н.И. Перцовского. – М.: Высшая школа, 2001. – 239 с.
29. Международный менеджмент: учеб. для вузов / [Пивоваров С.Э., Баркан Д.И., Тарасевич Л.С., Майзель А.И.] ; под ред. С.Э. Пивоварова. – СПб. : Питер, 2000. – 624с.
30. Міжнародне оподаткування: навч. посібник / за ред. Ю.Г. Козака, В.М. Сліпа. – К.: ЦУЛ, 2003. – 550 с.
31. Покровская В.В. Организация и регулирование внешнеэкономической деятельности: учебник / В.В. Покровская. – М.: Юристь, 2002. – 456 с.
32. Циганкова Т.М. Управління міжнародним маркетингом: навч. посібник / Т.М. Циганкова. – К. : КНЕУ, 2001. – 132 с.
33. Якубовський С.О. Транснаціональні корпорації: особливості інвестиційної діяльності: навч. посіб. / С.О. Якубовський, Ю.Г. Козак, О.В. Савчук. – К: Центр навчальної літератури, 2006. – 488 с.